

*“Към теб, владетелко, която се бори за нас,
издигаме песни победни, а, избавили се от злото –
песни на благодарност, ние, слугите ти, Богородице.
Но понеже имаш мощ непобедима,
от всяка опасност ни избави, за да възклиknем:
Радвай се невесто непорочна!”*

Сменят се и се преплитат гласовете на монасите в Акатиста на Богородица: младежките, алтовите, с кадифено зрели баритони и с дрезгави старчески – на монаси с дълги бели бради, а отец Кирил, калугер с дребен ръст, съпроводян от двама млади монаха-великани, ни обхожда, размахвайки тежко кантило, от което ни обвива облак тамян.

Гледах техните аскетични, спокойни лица, пречистени с молитва, чиито черепи някой ден (никой не знае кога) ще заемат местата си на полиците в костницата извън манастирските зидове.

Малката църква Благовещение в учудващо празното хилендарско гробище в една зелена долчинка, оградена с каменна стена, е построена над костницата, в която предния ден случайно влязох и видях редовете с монашески черепи.

“Когато някой влезе в нашата манастирска костница – записал един хилендарец, – той има чувството, че от очните кухини на всеки череп някой тихо го вика – остани малко при нас, за да ти разкажем нашата тайна, да те въведем в твоята собствена тайна, която ако не разбереш и не живееш с нея, няма да умреш, защото вече си мъртъв!”

Когато ги напусне душата, хилендарците се погребват в това малко гробище, където тленните им останки прекарват три години. Тогава ги изкопават, вадят костите им от

гроба, измиват ги с вино и ги поставят на полиците в костницаата, написвайки на челото името с молив, който, както казват, никога не избледнява. По цвета на тези кости, посветените в тайната монаси могат да прочетат кой колко далеч е стигнал в аскетизъм, отданост и святост в живота. Казват, че костите на най-чистите и най-примерните са розови, че миришат и че за тях не се е залепнала и най-ситната прашинка пръст, макар че са лежали цели три години под земята, докато други, в нашия свят, изгниват още приживе.

Ето, стоят тук, както и толкова техни предшественици от последните осемстотин години, и пеят в прослава на Богородица:

*“Радвай се, о, висота недостижима за човешките
помисли, радвай се, о, дълбочина необрима и
за ангелските очи! Радвай се, защото чрез теб
се обновява сътворението; радвай се, защото у теб
се зачева
създателят! Радвай се, невесто непорочна!”*